

En scene fra Pier Paolo Pasolinis beklippede, men fortsat kontroversielle episode »La ricotta« i filmen »Rogopag«.

Henning Jørgensen anmelder fire italienske episoder samlet i filmen »Ro Go Pa G«, hvis kryptogrammatisk titel er skabt af for bogstaverne i instruktørnavnene for de enkelte episoder: roberto Rossellini . jean-luc Godard pier paolo Pasolini . ugo Gregoretti

Af de fire film, som udgør episodefilmen »Rogopag« fra 1962, skal jeg først og fremmest beskæftige mig med Pasolinis »La ricotta«, som er den absolut væsentligste af dem. Men helt skal jeg dog ikke forbigå de to første stavelser i den kryptogrammatisk titel: Ro og Go, der står for så renommede navne som Rossellini og Godard. Hvorimod der næppe er nogen grund til at komme nærmere ind på det sidste beskedne G, altså Gregoretti, hvis bidrag er en træls hjemmespundet velfærdssatire omkring en typisk italiensk forbrugerfamilie, et Karlsens kvarter på italiensk, omend ikke slet så fladpandet og det mest takket være den altid udmærkede Ugo Tognazzi som familiens overhovede.

RO Rossellini præsenterer en filmisk anekdote med en god pointe, lidt i stil med Moravias små søndagsnoveller i Corriere delle Sera. »Illibatezza« (renheden, uskylden) satiriserer over mænds tåbelige drømme om den kyske kvinde, et ideal, som især synes uudrydeligt i de mediterrane lande. Det musikalske ledemotiv er vel valgt, Bellinis *Casta dive* (kyske gudinde) fra »Norma«. Filmen er i al sin »klodsethed« lumsk godt fortalt, bedst når den ironisk leger med film i filmen, de naive souvenirsmalfilmstrimler, som for mændene bevarer det ak, så groft spolerede idealbillede intakt. Den er for mig at se en ren bagatel.

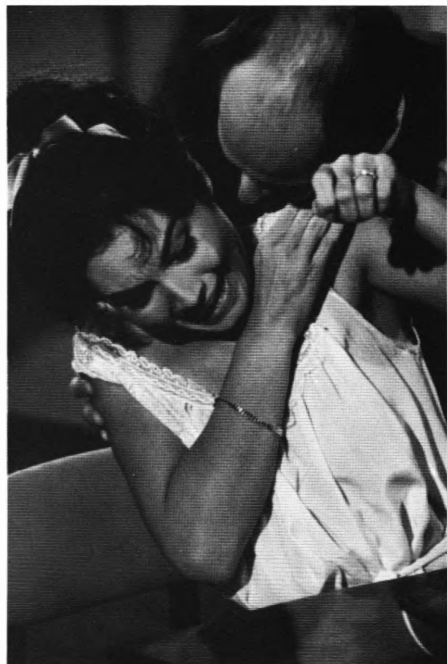
GO Godards »Il nuovo mondo« (Den nye verden) er også kun en karakteristisk fodnote til hans oeuvre. Selve handlingen, hvis man kan tale om en sådan, udspiller sig mestendels på lydbåndet, hvor Jean Marc Bory i en lang monolog beretter om de mærkeligt umærkelige følger af en atomekspllosion i nærheden af Paris. Alting er faktisk som før og alligevel er alting anderledes, byen ligner sig selv, men alle funktioner synes mekaniske, fjernstyrede, gammeldags følelseskomplekser som kærlighed og menneskelige tilhørsforhold i det hele taget er gået i opløsning. Godard lader Bory og Alexandra Stewart bevæge sig rundt i filmen,

følelsesfremmede, kontaktløse, og viser i få billeder et søvngængeragtigt myldrende Paris, Champs Elysée i gråvejr og Eiffeltårnet næsten opløst af tåge. Som så ofte hos Godard er billederne mere udtryksfulde end ordene. Filmen rummer adskillige små forhåndspraj til senere Godardfilm: »Alpha-ville«, »En gift kvinde«, »To eller tre ting«.

Pa Pasolinis afsnit »La ricotta« (Skørosten) indtager i modsætning til de andre bidrag en væsentlig plads i instruktørens hele værk. Den udgave, der er blevet vist herhjemme, er desværre en *seconda versione*, udsendt efter at filmen havde skaffet producent og instruktør et forbud og en blasfemisag på halsen, og følgelig beklippet, »amputato di alcune parti«, men præcist hvad der mangler, er jeg ikke i stand til at gøre rede for.

»La Ricotta« foregår under optagelserne til en Kristusfilm. (Optaget umiddelbart før »Matthæusevangeliet« er det muligt også at se i den en satirisk udlevering af alt, hvad Pasolini ønskede at undgå i sin egen Kristus-film). Indspilningsstedet er et åbent, solsvedet og stenet landskab tæt uden for Rom (det samme sceneri, Pasolini udnyttede i »Accattone« og »Mamma Roma«). Man arbejder med scenerne fra Golgatha. En statist, den ludfattige og uendelig enfaldige Stracci, som skal forestille den »gode« røver på korset, er genstand for alles onskabsfulde munterhed på grund af sin evige sult. Sin daglige kostration har han godhedsfuldt og trofast hver dag givet videre til sin familie uden selv at få en bid. I et desperat øjeblik skaffer han sig 1000 lire – ved at sælge primadonnaens, jomfru Marias, skødehund – og styrter hen og køber en stor portion skør-ost, ricotta. De øvrige medvirkende morer sig kosteligt over staklen, der sidder der og propper i sig som en vanvittig. Under den endelige optagelse til selve korsfæstelsen, der er arrangeret som en mondæn begivenhed med mange og fornemme indbudte gæster,

Scene fra Roberto Rossellinis episode »Illibatezza«.

korset. Stakkels fyr, det var den eneste måde han kunne hævde sig på, konstaterer den mondæne »mesterinstruktør« uden særlig bevægelse.

Orson Welles spiller denne instruktør, en affabel poseur, hvis syrligt ironiske flegma måske nok tyder på, at han egentlig gennemskuer sig selv, men som i hvert fald er parat til at blufte alverden med sin fornemme og dyre prestigefilm om Kristi lidelseshistorie. I et interview med en ivrig og ydmyg journalist svarer han for sig med en blanding af irritation, nedladdenhed og affærdigende ironi. Hvad han vil give udtryk for i sin film? »Min dybe, inderlige, ældgamle katolske tro«. Hvad han mener om det italienske samfund? »Folket er det mest analfabetiske, borgerskabet det mest ukultiverede i Europa.« Hvilke tanker kan gøre sig om døden? »Et faktum, jeg som marxist lader ude af betragtning«. Vor store Federico Fellini? »Egli danza! Egli danza! Efter at have ytret disse uforgrubelige meninger begynder han at recitere en storstilet passage fra et af de digte, der afslutter Pasolinis bogudgave af »Mamma Roma«, om den ensomme kunstner, der føler sig ubrydeligt forbundet med fortiden og traditionen og for-gæves søger brødre i verden af i dag. Hvor-på han endelig, irriteret og fuld af foragt afskediger den noget desorienterede journalist, idet han beskylder ham for at være en middelmådighed, et uselt masse menneske, en farlig konformist o.s.v. Denne vanskelige herre kan på flere måder godt ligne en parodi på Pasolini selv, ja dækker vel meget godt det billede af en religiøst forstyrret salonkommunist og superæstet, som Pasolinis mange og arge modstandere har dannet sig af ham.

»La Ricotta« er i sort-hvidt, men de optagelser vi ser af Kristus-filmen er, i god overensstemmelse med filmens hele kontrast-spillende karakter, i farver og fremtræder i en fornemt opstyltet, overdådigt æstetice-rende stil. Vi ser to stadier af korsnedtagel-sen som statiske tableauer, kopieret efter to af den italienske manierismes hovedværker, Rosso Fiorentinos alterbillede i katedralen i Volterra og Pontormos *Deposizione* fra Santa Felice i Firenze. Det er karakteristisk, at når Pasolini i »Matthæusevangeliet« for-ener sin helt ukonventionelle, antihistorise-rende realisme med en malerisk inspiration, er det så tydeligt hos Giotto og de tidlige renaissancemalere, Piero della Francesca og Massaccio, han finder den, altså hos kunst-ner, der i stil og udtryk må siges at stå i direkte modstæning til manieristerne. Pasolinis forhold til malerkunsten manifesterede sig i øvrigt allerede i »Accattone« og »Mamma Roma«, sidstnævnte er endda i taknem-melighed tilegnet den betydelige kunsthisto-riker Roberto Longhi.

»La ricotta« er bygget op af lutter skarpt sammenstødende kontraster. Stilistisk, som nævnt, mellem Pasolinis eget sort-hvide »primitive« billedsprog og de kulørte manie-ristiske tableau'er, men også musikalsk, i brugen af Verdis *Sempre libera* (i sig selv en groft ironisk kommentar) udsat for har-moniorkester, larmende italiensk rock'n'roll-musik og de behørgige Scarlatti-stumper til de forlorne filmoptagelser. Den frygtelige virkelighed kontrasteres med den falske film, Straccis elendighed, sult og død med de mondæne, overfladiske gæster og de liderlige vulgære skuespillere i helgenskrud. Filmen

opdager man, at Stracci hænger død på er en rasende komedie om en enfaldig klovn, hvis død er en afmægtig proteststrejke mod det liv, han har fået at leve. Men også i al sin blasfemi et lille dybt personligt passions-drama, der rummer den pasoliniske sandhed, at den kristne religion kun er autentisk for den fattige og udskudte, en ide, som blev gennemspillet fuldt ud i »Matthæusevan-geliet«.

G

Ingen yderligere kommentarer.

Rogopag (Rogopag) Italien/Frankrig 1962

Prod. selskab: Arco Film (Rom)/
Société lyre cinematographique (Pa-
ris). Distribution: Cineriz. Producer:
Alfredo Bini.

Prem.: Carlton 12. 5. 1969.

Dansk udl.: Gloria Film. Længde:
125 min., 3305 m, rød.

Episodefilm bestående af:

»Illibatezza« (Kyskhed).

Instr.: Roberto Rossellini. Manus.: Ro-
berto Rossellini. Foto: Luciano Tra-
satti. Dekoration: Flavio Mogherini.
Musik: Carlo Rustichelli. Medv.: Ro-
sanna Schiaffino, Bruno Balaban, Ma-
ria Pia Schiaffino, Carlo Zappavigna.

»Il pollo ruspante« (Landkyllingen).

Instr.: Ugo Gregoretti. Manus.: Ugo
Gregoretti. Foto: Mario Bernardi. De-
koration: Flavio Mogherini. Musik:
Carlo Rustichelli. Medv.: Ugo Tog-
nazzi, Lisa Gastoni, Riky Tognazzi,
Antonella Taito.

»Il nuovo mondo« (Den nye verden).

Prod. leder: Yves Laplacke. Instr.:
Jean-Luc Godard. Manus.: Jean-Luc
Godard. Kommentar: Jean-Luc Go-
dard. Foto: Jean Rabier. Klip: Agnès
Guillemot, Lila Lakshmanan. Musik:
Beethoven. Tone: Hervé. Medv.:
Jean-Marc Bory, Jean-André Fieschi,
Michel Delahaye, Alexandra Stewart,
André S. Labarthe (kun stemme).

»La ricotta« (Kærnemælksosten).

Instr.: Pier Paolo Pasolini. Manus.:
Pier Paolo Pasolini. Foto: Tonino
Delli Colli. Dekoration: Flavio Mog-
herini. Kostumer: Danilo Donati.
Medv.: Orson Welles, Mario Cipriani,
Laura Betti, Eytore Garofolo, Ed-
monda Aldini.

NB: »Rogopag« er i Italien også
kendt under den alternative titel »La-
viamoci il cervello«, en titel filmen
fik efter at Pasolinis afsnit var blevet
omredigeret.